

Het Broodfonds is een interessant alternatief voor zelfstandige ondernemers die geen verzekering voor arbeidsongeschiktheid willen of zich dat niet kunnen veroorloven. Daarmee is er toch financiële zekerheid in de eerste twee jaar van ziekte. Vertrouwen in elkaar vormt de basis.

TEKST | Hans Klip

Vertrouwen sleutelwoord bij BROOD- FONDS

Kleinschaligheid, een relatief lage bijdrage en het sociale aspect. Dat zijn volgens André Jonkers de voornaamste redenen waarom het Broodfonds steeds populairder wordt onder

zelfstandigen. Hij stond aan de wieg van het eerste Broodfonds in 2006 en was enkele jaren later een van de oprichters van de BroodfondsMakers Coöperatie die alle Broodfondsen ondersteunt. Aanleiding was

de afschaffing van de Wet arbeidsongeschiktheidsverzekering zelfstandigen, kortweg WAZ, in 2004. "Daardoor moesten ondernemers zelf iets gaan regelen voor arbeidsongeschiktheid", vertelt Jonkers.

"We hebben toen de oplossing van een collectieve voorziening bedacht. Want veel zzp'ers hadden problemen met de hoogte van de premie van een AO-verzekering bij een verzekeraar en de uitsluitingen voor bepaalde groepen en leeftijden."

Beschermd

In 2011 volgde het tweede Broodfonds en daarna ging het balletje steeds harder rollen. Momenteel zijn er 592 Broodfondsen in 195 plaatsen, waarbij 26.700 zelfstandige ondernemers zijn aangesloten (stand van zaken op 1 september 2020). Ook staan er nog veertig fondsen in de startblokken. Broodfonds is een beschermde naam. "We hebben als coöperatie de naam gedeponeerd bij het Europees Merkenbureau", zegt Jonkers. "Er zijn inmiddels de nodige 'copycats'. Deze initiatieven noemen zich meestal schenkkring."

Maarten Post, voorzitter van Stichting ZZP Nederland waarbij bijna 50.000 zelfstandigen zonder personeel zijn aangesloten, spreekt van een goede oplossing voor een kortere ziekteperiode. "Een groot deel van de ongeveer 700.000 echte zelfstandigen is niet verzekerd. Zzp'ers willen hun eigen zaakjes regelen en dat hoeft niet altijd via een verzekering. Het Broodfonds en vergelijkbare initiatieven zijn gebaseerd op het gevoel van vertrouwen dat mensen binnen een beperkte groep willen hebben." Een Broodfonds telt minimaal twintig en maximaal vijftig leden. Het gaat vaak om een bont gezelschap. Jonkers: "Mensen uit alle beroepen doen mee: van stukadoor tot advocaat. De meeste Broodfondsen zijn regionaal georganiseerd. Een aantal is georiënteerd op een branche. Zo is er een landelijk Broodfonds voor klussers."

Schenking

De deelnemers aan het Broodfonds leggen maandelijks een bedrag in op een individuele spaarrekening bij de Triodos Bank. Wie ziek wordt of een letsel oploopt, krijgt van elk lid — inclusief zichzelf — een bedrag geschenken. Er is wel eerst een wachttijd van een maand. "Een zieke ziet maandelijks in één keer bijvoorbeeld vijftig individuele bedragen binnenkomen", vertelt Jonkers. "BroodfondsMakers is hiervoor gemachtigd. We proberen het bestuur van een Broodfonds zoveel mogelijk werk uit handen te nemen. Zo controleren we of mensen steeds geld inleggen." Hoe groot het totale schenkingsbedrag is, hangt af van de hoogte van iemands maandelijks inleg. Bij de

Christien Lucassen:

'HET BROODFONDS IS EIGENLIJK EEN GROTE SPAARPOT'

"Door het Broodfonds is er een Apeldoorns ondernemersnetwerk bijgekomen. Er doen onder anderen een aannemer, een masseur, een pedicure en een relatietherapeut mee. Heel divers dus. Het is zo'n mooi concept. Het Broodfonds is eigenlijk een grote spaarpot. Het ingelegde geld blijft van mij,

alleen schenkingen aan zieke leden gaan ervan af. Als ik stop bij het fonds, krijg ik terug wat er op mijn spaarrekening staat. Ik ben al sinds de oprichting zes jaar geleden voorzitter en voel me in deze rol erg senang. Vertrouwen geven en nemen is de basis van het Broodfonds. Het kost wel moeite om betrokkenheid te organiseren. Mijn insteek is: we maken het zo leuk dat je bij activiteiten wil zijn. Nieuwe mensen worden nu aangedragen door leden. Dat is fijn want dan is er al verbinding."

"Als mensen ziek zijn, melden ze dit aan een bestuurslid. Vaak ben ik dat. We delen op een gegeven moment het ziekteverhaal met de leden, meestal kort. Een 'ziekenzuster' gaat langs bij de zieke. De rol wordt vervuld door een lid die deze extra aandacht belangrijk vindt. Ik probeer zelf iedere maand te bellen om te checken hoe het gaat, bijvoorbeeld of de zieke aan het opbouwen is. Dit is niet dwingend bedoeld maar ik vraag wel om informatie te delen. Daardoor wordt het vertrouwen gevoed. Een deelnemer die langdurig ziek was, heeft door de schenkingen iemand tijdelijk kunnen laten bijspringen in zijn bedrijf. Hierdoor bleef de onderneming overeind. Voor zulke situaties is het Broodfonds bedoeld."

Christien Lucassen is vanuit haar bedrijf De Facilitatiedienst momenteel ingehuurd als projectsecretaris van de Regio Deal in de Stedendriehoek. Zij is voorzitter van Broodfonds Apeldoorn.

minimuminleg van 33,75 euro is de schenking bij ziekte 750 euro per maand, bij de maximuminleg van 112,50 euro gaat het om 2.500 euro. De schenking is belastingvrij, de inleg niet. "De bijdrage is relatief laag waardoor veel mensen kunnen meedoen", zegt Jonkers. "Het Broodfonds blijft betaalbaar, omdat na twee jaar arbeidsongeschiktheid de schenkingen stoppen. We hebben hier bewust voor gekozen. Na twee jaar is meer dan 99 procent van de zelfstandigen weer aan het werk, blijkt uit onderzoek van TNO."

Combinatie

Een deel van de Broodfondsleden sluit een arbeidsongeschiktheidsverzekering af voor het risico na twee jaar ziekte. "Deze combinatie is voor velen financieel aantrekkelijk", zegt Jonkers. "Al geldt dat niet voor iedereen. Bij een persoonlijk risico betaal je nog steeds een hoge verzekeringspremie." Het Broodfonds kan volgens Post een AO-verzekering

André Jonkers van BroodfondsMakers

Maarten Post, voorzitter van Stichting ZZP Nederland

Angelique Reijntjes:

'BETROUWBAARHEID EN BETROKKENHEID ZIJN BELANGRIJK'

"Ik heb me ruim vijf jaar geleden aangesloten bij een Broodfonds, omdat ik een te kleine ondernemer ben voor een arbeidsongeschiktheidsverzekering. Ik vind het een mooie gedachte dat je elkaar steunt. Omdat het een nieuw Broodfonds was, zaten we met onbekenden bij elkaar. Het vertrouwen moest nog groeien. Daarom hebben wij afgesproken dat elk lid meedoet aan minstens een van de drie bijeenkomsten die we jaarlijks organiseren. Want betrouwbaarheid en betrokkenheid zijn woorden van grote betekenis bij een Broodfonds. Je moet erop kunnen vertrouwen dat iemand die zich ziekmeldt, echt ziek is. Bij meer psychisch gerelateerde klachten zoals burn-out is het wat lastiger te 'vangen'. Hoe lang mag zoiets duren? Dat bepaalt de persoon zelf. Daarom zijn verbinding en contact belangrijk. Wij hebben een buddysysteem opgezet. De buddy is een lid die de zieke bezoekt en indien nodig kan doorvragen wat er aan de hand is. Verder houdt de zieke zelf of een bestuurslid de leden op de hoogte."

"Ik ben twee jaar voorzitter geweest en draag nu het stokje over. Ik heb heel wat mails moeten sturen over hoe het met een zieke gaat. Mijn voorzitterstijd was wat dat betreft behoorlijk heftig met zelfs vier leden die zijn overleden. Een van hen kon twee jaar lang vanwege kanker niet werken en moest na de maximumtermijn het Broodfonds verlaten. Een half jaar later was het voorbij. Het heeft haar veel rust gegeven dat zij door de schenkingen de huur van haar woning kon doorbetalen. Het Broodfonds is financieel nooit in gevaar gekomen, mede omdat we een aardige buffer hadden opgebouwd. En anders hadden we een beroep kunnen doen op de alliantie van broodfondsen. Ik ben zelf begin dit jaar aan de voet geopereerd en heb me toen voor 50 procent ziekgemeld. Het duurde kort en ik voelde me een beetje bezwaard, maar het was fijn dat ik mijn spaarcenten niet hoefde aan te breken."

Angelique Reijntjes is eigenaar, trainer en coach van Vocaluse en voorzitter van Broodfonds De Oversteek in Nijmegen.

niet vervangen, maar wel een opstap zijn. "We willen echter voorkomen dat mensen denken dat ze hiermee verzekerd zijn. Dit leggen wij uit in de informatievoorziening via onze website en nieuwsbrief. Daarover overleggen we met de BroodfondsMakers."

Het ziektepercentage bij een Broodfonds is gemiddeld 2 procent. Het lukt de meeste fondsen om een aardige buffer op te bouwen. De kans is dan ook klein dat er zoveel zieken zijn dat een Broodfonds tijdelijk geen volledige schenking kan doen. Een enkele keer komt dit voor en dan springt de Broodfondsalliantie bij. Daaraan doen alle Broodfondsen mee.

Betrokkenheid

Jonkers noemt als sleutelvoorwaarde voor het goed functioneren van een Broodfonds dat de mensen elkaar kennen. "Zij moeten een bepaalde betrokkenheid hebben. Daarom komen de deelnemers twee à drie keer per jaar bij elkaar. Het Broodfonds zorgt niet alleen voor dekking bij arbeidsongeschiktheid, maar is ook een sociaal netwerk." Het Broodfonds voegt echt wat toe, zegt Maarten Post op zijn beurt. "Het netwerk draagt bij aan de sociale cohesie in een stad of dorp. Zelfstandigen ervaren dat als erg positief. Vertrouwen moet wel worden geborgd. Daarover worden binnen Broodfondsen afspraken gemaakt."

Margriete Stokkermans:

'VANUIT HET ZIEKENHUIS HEB IK GELIJK DE VOORZITTER GEBELD'

"Drie jaar nadat ik lid van het Broodfonds in Den Haag was geworden, brak ik mijn dijbeen bij een val. Het gebeurde in een fractie van een seconde. De breuk was heftig en de operatie ook. Toen ik in de ambulance op weg was naar het ziekenhuis, was het enorme geruststelling om te weten dat er financieel geen probleem zou zijn. Ik heb gelijk de vol-

gende ochtend vanuit het ziekenhuis de voorzitter op de hoogte gesteld. Die zei meteen: oké, ik ga de procedure in werking stellen. Zonder gezeur over geld kon ik in alle rust aan mijn herstel werken."

"Na een maand had ik weer contact met de voorzitter. Hij belde me daarna elke maand met de vraag hoeveel steun ik nog nodig had. Dat mocht ik zelf bepalen. De eerste vier maanden

was ik voor honderd procent arbeidsongeschikt. Ik had erg veel pijn en liep op krukken. Masseren van klanten was onmogelijk. Daarna konden de krukken weg, maar ging bewegen nog moeizaam. Ik heb het werken langzaam opgebouwd: eerst een uur per dag en daarna steeds wat meer. Het bedrag dat ik kreeg, werd hierdoor elke maand wat minder. Aan het eind van de achtste maand kon ik weer volledig werken

Er zijn **592 Broodfondsen** in 195 plaatsen, met **26.700** aangesloten ondernemers

Door deze aanpak zien leden een gezicht voor zich, als iemand ziek wordt of een lichamelijk letsel oploopt. Jonkers: "Het is in principe voldoende dat je aan het bestuur meldt dat je ziek bent en kort omschrijft wat er aan de hand is. Dat wordt dan aan alle leden verteld. De meeste zieken doen dit zelf. Je weet dus van elkaar wie ziek is en wie schenkt. Dit maakt de drempel voor misbruik erg groot. Bij een conflict kunnen we als BroodfondsMakers helpen. Dan blijkt er vaak geen fraude maar een vertrouwensbreuk te zijn."

Zelfstandige ondernemers zijn er ook niet bij gebaat om langdurig arbeidsongeschikt te zijn, voegt Jonkers eraan toe. "Dat heeft allerlei negatieve gevolgen voor hun bedrijf. Er zijn natuurlijk altijd uitzonderingen, maar het grootste deel van de mensen wil snel beter worden."

Helder

André Jonkers noemt heldere communicatie essentieel bij ziekte. "We hameren er bij besturen op om het gesprek aan te gaan. Niet elke zieke communiceert even handig. Dan moet je als bestuurslid door durven vragen. Je moet echter niet iemand adviezen geven over hoe hij beter kan worden, want je bent geen arts."

Zijn er Broodfondsen die bij arbeidsongeschiktheid een bedrijfsarts of arbeidsdeskundige inschakelen? Geen enkel Broodfonds doet dit, zegt Jonkers. "Soms wordt een ziek lid wel geadviseerd naar een arbeidsdeskundige toe te gaan, maar het is niet aan het bestuur om dit verplicht te stellen."

Meer weten? Kijk op www.broodfonds.nl.

en is de steun stopgezet. Ik ben nog een tijdje voorzitter geweest en maakte toen veel ziektegevallen mee, maar ik heb nooit getwijfeld aan iemands eerlijkheid. Het is bij een Broodfonds simpel: zoals de waard is, vertrouwt hij zijn gasten."

Margriete Stokkermans heeft de eigen praktijk Margrietes Handen voor massage en triggerpointtherapie en is lid van Broodfonds Haagse Kakker.

EINDE IN ZICHT VOOR BROODFONDS?

De Commissie-Borstlap adviseerde in het in januari gepubliceerde eindrapport om voor alle werkenden een arbeidsongeschiktheidsverzekering op basisniveau te realiseren. Vervolgens kwam de Stichting van de Arbeid, het landelijk overlegorgaan van werkgevers en werknemers, met een ander voorstel: een verplichte arbeidsongeschiktheidsverzekering voor zzp'ers die door UWV wordt uitgevoerd. Betekent dit straks de doodsteek voor het Broodfonds? Zo heet wordt de soep niet gegeten, zegt André Jonkers van de BroodfondsMakers. "Volgens het huidige voorstel kun je kiezen voor een eigen risicoperiode van een half, een heel of twee jaar. Voor het laatste blijft het Broodfonds een prima oplossing." Er dreigt wel een zeer bureaucratische regeling die moeilijk uitvoerbaar is. "Het plan van de Stichting van de Arbeid gaat alleen over een deel van de zelfstandigen, terwijl er in onze ogen een basisverzekering voor alle werkenden moet komen."

ZZP Nederland en drie andere organisaties (SoloPartners, Zelfstandigen Bouw en ONL) hebben onlangs hun krachten gebundeld in de Vereniging Zelfstandigen Nederland (VZN). Deze vereniging wil de stem van zelfstandige ondernemers beter laten horen en streeft naar de verbetering van hun positie op de arbeidsmarkt. "Het is tijd voor een omvorming van het bestaande stelsel dat gebaseerd is op het klassieke werknemersmodel", licht VZN-voorzitter Cristel van de Ven toe. "Er zijn nieuwe sociale arrangementen nodig. Een zelfstandige moet nu te veel onoverzichtelijke, verschillende wegen bewandelen om zijn risico's af te dekken. Hoewel wij een groot voorstander van zelfredzaamheid zijn, sluiten we bepaalde collectieve basisvoorzieningen voor álle werkenden niet uit. Zelfstandige ondernemers hebben dan de vrijheid om individueel en naar eigen inzicht aanvullende voorzieningen te treffen, zoals het Broodfonds."